

HØRINGSSVAR: Meld. St. 35 (2023-2024) *Naturmeldingen*

NHO BYGGENÆRINGEN

Byggenæringen skaper store verdier for samfunnet i form av bygg, byggevarer, infrastruktur og kompetanse over hele landet. På oppdrag fra offentlige og private bestillere bygger og forvalter byggenæringen bl.a. boliger, nærings- og formålsbygg, vei, jernbane, forsvars- og energiinfrastruktur som samfunnet trenger. Når målene i naturavtalen skal nås, må naturpolitikken sees i sammenheng med andre samfunnshensyn. Byggenæringen vil være en viktig medspiller for å lykkes.

NHO Byggenæringen slutter opp om FNs naturavtale og stiller seg bak målene om å stanse den menneskelige ødeleggelsen av natur og gjenopprette natur som har gått tapt. Slik byggenæringen har funnet løsninger for å redusere klimautslipp og ressursbruk, skal vi også bidra til at gode løsninger for bevaring og restaurering av natur utvikles og tas i bruk.

Natur og klima er politikkfelt som er lite egnet for hyppig vekslende politiske føringer. NHO byggenæringen ber Stortinget samle seg om et bredest mulig forlik om naturpolitikken som sikrer jevn omstilling frem mot målene i både natur- og klimapolitikken fra start. Det gir næringslivet nødvendig forutsigbarhet og reduserer naturrelatert overgangsrisiko for hele samfunnet.

Kartlegge og utnytte potensialet i de grå arealene

For å bygge det samfunnet trenger i tråd med naturavtalen, må barrierene for å bygge ut grå arealer reduseres betydelig. I dag er det dyrere og vanskeligere å bygge på grått fremfor grønt. For å snu denne utviklingen, trengs det en kartlegging av potensialet i de grå arealene og gode incentiver for å ta i bruk disse til å bygge samfunnets behov på. For å sikre fremdrift og nødvendig kvalitet, bør innsamling og oppstilling skje på nasjonalt nivå. En tydelig definisjon av grå areal må etableres som grunnlag for kartlegging.

Nye juridiske og økonomiske virkemidler må gjøre det enklere og billigere å bygge på grå arealer, og plan- og bygningsloven er det viktigste virkemiddelet for å lykkes. Når natur og klima skal være rammen rundt all politikk, er det viktig at dette prioriteres over andre krav fremfor å bare føyes til. Nye krav bør derfor veksles inn mot andre krav som ikke prioriteres like høyt som klima og natur. Lovverket må legge bedre til rette for transformasjon av grå arealer, herunder riving av bygg som ikke lenger dekker et samfunnsbehov, påbygg og tilbygg. I reguleringsplaner må det tilrettelegges for økt utnyttelsesgrad på eksisterende tomter og rundt kollektivknutepunkt.

NHO Byggenæringen foreslår:

Stortinget ber regjeringen om å gjennomføre en nasjonal kartlegging av alle grå areal som kan gjenbrukes eller restaureres.

I den varslede gjennomgangen av plan- og bygningsloven og tilhørende teknisk forskrift med hensyn på natur, ber Stortinget om at regjeringen foretar reelle prioriteringer som sikrer at summen av krav og pålegg reduseres.

Skape et marked for naturrestaurering

Byggenæringen ønsker og vil spille en avgjørende rolle i restaurering av natur. For at dette skal bli et forretningsområde som både er lønnsomt og effektivt, er det viktig å etablere gode rammevilkår som vrir innsats i riktig retning.

NHO Byggenæringen er skuffet over regjeringens ambisjoner for naturrestaurering. For å restaurere natur som er ødelagt i tråd med målene i Naturavtalen, trengs det mer enn kartlegging og restaurering av enkeltprosjekter. En nasjonal strategisk restaureringsplan bør legges fram og inneholde felles mål, virkemidler og standarder som legger grunnlag for et velfungerende marked. Det er viktig at statlige byggherrer og offentlige utbyggingsprosjekter viser vei og går foran, for eksempel gjennom offentlige anskaffelser.

NHO Byggenæringen støtter et prinsipp om at alle infrastrukturprosjekter bør være arealnøytrale, hvor kompensasjon og restaurering skjer etter et lik for lik-prinsipp hvor det legges til rette for å tilføre nye naturverdier av samme type natur som går tapt. Det kan være naturlig å innføre et slikt prinsipp fra 2028, når rammer for prosjektbasert naturregnskap ventes å være klart.

NHO Byggenæringen foreslår:

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en nasjonal plan for naturrestaurering som et ledd i å etablere et velfungerende marked for restaurering av natur.

Stortinget ber regjeringen utrede krav om økologisk kompensasjon i offentlige utbyggingsprosjekter.

Stortinget ber om at det legges et arealnøytralitetsprinsipp til grunn for alle infrastrukturprosjekter, og at prosess frem mot ny NTP legger dette til grunn.

Felles forståelse og definisjoner

I en kartlegging fra 2023, utført av Sabima, kommer det frem at 80 kommuner har planer om å bli arealnøytrale. For byggenæringen er det svært viktig at planmyndigheter opererer med like definisjoner og bestemmelser for å unngå unødig byråkrati og effektivitetstap. For å unngå et lappeteppe av mer eller mindre ulike regler, er det viktig at staten tar initiativ til å etablere et felles rammeverk og en felles, nasjonal juridisk definisjon av arealnøytralitet.

Stortinget ber regjeringen om å etablere et felles rammeverk og en felles, nasjonal juridisk definisjon av arealnøytralitet.

Utnytte tilgjengelig kraft for å redusere behovet for ny utbygging

For å løse klimakrisen må vi bruke areal til å bygge klimaløsninger, og NHO Byggenæringen har forståelse for at fornybar kraftproduksjon skal anses som særlig samfunnsnyttig formål. Imidlertid kan behovet for arealkrevende kraftutbygging

reduseres betydelig: energikommisjonen anslår et potensial for energieffektivisering og lokal energiproduksjon i bygg på 25-41 TWh i 2030. Dette kan frigjøres til andre formål og redusere behovet for etablering av ny produksjon og overføringsnett. For at dette skal skje, må det uforståelige kuttet til energieffektivisering i neste års statsbudsjett rettes opp.